

Stockholm den 23 november 2016

Rådet för utvecklingsfrågor den 28 november

Bästa Isabella Lövin,

Tack för att vi får möjlighet att bidra med rekommendationer inför EU:s biståndsministermöte den 28 november. Medlemsorganisationerna i CONCORD Sverige har i nära samarbete med CONCORD Europa under en längre tid följt flera av de frågor som återfinns på mötesagendan. CONCORD Sverige har även under hösten haft en dialog om frågorna med ansvariga på Utrikesdepartementet, vilket har varit mycket uppskattat av de organisationer som medverkat. Tillsammans med våra kollegor i Europa har vi tagit fram kommentarer och rekommendationer för några av de punkter som ska diskuteras på ert möte. Vi hoppas att du och Sveriges regering har möjlighet att lyfta dessa både där och i efterföljande förhandlingsprocesser.

Vi är oroade över den riktning som EU:s utvecklingssamarbete tar just nu, i flera avseenden. Utvecklingssamarbete måste fokusera på fattigdomsbekämpning och en hållbar utveckling, med utgångspunkt i ett rättighets- jämställdhets- och fattigdomsperspektiv, ett jämbördigt partnerskap och i effektivitetsprinciperna. Det får aldrig missbrukas eller urvattnas, till exempel genom att användas för att kontrollera flyktingmottagandet vid EU:s gränser, eller som stöd till europeiska företags verksamhet där principerna om ansvarsutkrävande och utvecklingsresultat åsidosätts. I samband med att ni ska ha en första diskussion om kommissionens meddelande för en ny utvecklingspolicy (EU Consensus) anser vi att det är centralt att detta tydliggörs.

EU har möjlighet att peka på unionens relevans för medlemsländer, medborgare och partners runt om i världen genom att visa hur EU ska genomföra Agenda 2030. Agendan förser oss med en vision i vilken mänskliga rättigheter, planetens gränser, principen "leave no one behind", jämställdhet och de tre dimensionerna av en hållbar utveckling är principer och komponenter som är beroende av varandra. Vi beklagar därför att kommissionen i meddelandet för hur Agenda 2030 ska genomföras inte sätter en högre ambition, utan i så hög uträkning hänvisar till redan existerande policyer och prioriteringar.

Därför är det nu viktigt att Sverige och övriga medlemsländer visar på politiskt ledarskap och samlas kring en övergripande strategi för att genomföra Agenda 2030. En sådan strategi bör bygga på existerande initiativ, fastställa prioriteringar samt guida såväl EU-institutioner som medlemsländer i genomförande, utvärdering och uppföljning. Strategin måste omfatta både den interna och externa dimensionen av agendan. En samstämmig politik för en hållbar utveckling (PCSD) måste vara en central komponent i strategin och i mekanismer för att säkerställa att EU gör framsteg inom detta redan gjorda åtagande. Kommissionens meddelande inkluderar åtagandet om PCSD, men uppföljningen av olika politikområden och hur de påverkar en hållbar utveckling är otillräcklig och behöver täcka samtliga områden.

Den övergripande strategin bör vara utgångspunkten för den reviderade versionen av EU:s utvecklingspolicy. Mänskliga rättigheter och fattigdomsbekämpning måste utgöra navet i policyn, och den behöver spegla det integrerade perspektivet och de olika dimensionerna av en hållbar utveckling som återfinns i Agenda 2030, samt utvecklingseffektivitetsprinciperna. Med anledning av det krympande utrymmet för civilsamhällesorganisationer behöver den reviderade policyn betona vikten av människors deltagande och rättigheter, och inkludera stöd så att organisationer och människorättsförsvarare kan verka. Vi noterar vid en första genomläsning av utkastet till EU Consensus att fastän de principer som citeras från Lissabonfördragets artikel 21 sägs vara styrande, är beskrivningen av demokrati- och MR-arbete vag och kortfattad under rubriken "Peace", som domineras av beskrivningar av säkerhetsrelaterade satsningar. Med tanke på de grundläggande principerna, och på de oroande inskränkningarna av det demokratiska utrymmet i många länder, bör EU:s utvecklingspolicy satsa brett, ambitiöst och modigt på demokratiutveckling och mänskliga rättigheter. Vi noterar även med oro att dokumentet refererar till EU:s "New Migration Partnership Framework" som ett positivt exempel på skräddarsydda insatser. Vi anser att detta innehåller flera oroväckande komponenter, något vi har lyft i tidigare dialog och utvecklar ytterligare längre ned i brevet.

Inför högnivåmötet i Nairobi om utvecklingseffektivitet är det viktigt att EU ser över och utvärderar hur åtagandena från Busan och övriga möten har uppfyllts. EU behöver göra ett tydligt förnyat åtagande om dessa principer, och utgå från dem i samtliga biståndsinsatser, inklusive investeringsinstrumenten. Vi tror att det är viktigt att ett förnyat åtagande resulterar i tidsplaner för hur det ska genomföras. Detta är också något som behövs för åtaganden om biståndets volymmål. I samband med mötet om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba förra året var EU och dess medlemsländer den enda aktören som bekräftade åtagandet om att avsätta 0,7 procent av BNI till bistånd. Åtagandet var ett välkommet tecken på politiskt ledarskap, men som även det behöver följas upp med tidsplaner för när medlemsländerna avser uppnå målet.

Vi hoppas att Sverige verkar för att civilsamhällesorganisationer inkluderas i dialogen med EU-institutioner och medlemsländer för hur dessa övergripande strategier och policys ska genomföras och omvandlas till konkreta planer. Detta gäller också på internationell nivå, exempelvis inom ramen för HLPF och GPEDC.

Inom ramen för dessa övergripande rekommendationer ryms också två mer specifika frågor som återfinns på agendan för ert möte: migration och den europeiska investeringsplanen (EIP). Nedan återfinns du CONCORD Sveriges och CONCORD Europas gemensamma rekommendationer.

Migration

Vi är oroade över hur migration i ökad utsträckning ses som en intern säkerhetsfråga i EU och inte en fråga om mänskliga rättigheter eller något som kan ha en positiv betydelse för samhällen.

EU:s New Migration Partnership Framework innebär att EU ställer om sitt bistånd till att uppnå målet att stävja migration, snarare än att utrota fattigdom. Detta är inte i linje med Lissabonfördraget, som stipulerar vad EU:s bistånd ska användas till. Det är inte heller i enlighet med Policy Coherence for Sustainable Development (PCSD), utan snarare en omvänd PCSD.

EU har bestämda rutiner för hur unionen utformar sin biståndsbudget och sina biståndsprogram. De innefattar inte bara dialog med partnerlandets regering, utan även konsultationer med civilsamhället och andra lokala aktörer, samt gemensamberedning med Europaparlamentet. Det görs för att säkerställa demokratiskt ägarskap, transparens och möjlighet till ansvarsutkrävande - de viktiga principer som EU förväntas stå upp för i Nairobi. De överenskommelser och compacts som just nu görs mellan EU och de utvalda länderna i New Migration Partnership Framework saknar alla dessa viktiga komponenter. Dessutom säger ramverket att EU ska villkora bistånd i utbyte mot att partnerländerna samarbetar kring migrations- och flyktingpolitiken, vilket omöjliggör partnerländernas ägarskap.

Ramverket saknar också perspektivet mellan hur migration inverkar positivt på en hållbar utveckling. Samarbete med länder utanför EU om flyktingmottagande och återvändande måste ta sin utgångspunkt i mänskliga rättigheter, och förorda frivilligt återvändande.

Som ett steg i att uppfylla Agenda 2030 behöver EU och dess medlemsländer införa åtgärder för att garantera säkra vägar in i Europa, och för att skapa möjligheter för såväl hög- som lågutbildad arbetskraft att arbeta inom EU i linje med Global Deal och på så sätt bidra till en hållbar utveckling i sina ursprungsländer.

European External Investment Plan

CONCORD Europa är oroad över de underliggande orsakerna och drivkrafterna bakom European External Investment Plan, och hur denna plan är kopplad till EU:s migrationspolitik. Vi ser det som centralt att dra lärdomar från andra investeringsinitiativ på internationell och europisk nivå, såväl de positiva exemplen på noggrant evidensbaserat arbete och de negativa skadliga effekterna av hastigt upprättade fonder. Fattigdomsbekämpning måste ligga till grund för uppdragen och innehållet i dessa planer. Vi rekommenderar därför följande:

- Koppla loss investeringsplanerna från EU:s migrationspolitik och dess kortsiktiga säkerhetspolitiska fokus. Utvecklingssamarbete måste baseras på behoven och rättigheterna hos människor i partnerländerna och inte användas som ett verktyg för EU:s utrikes- och migrationspolitik.

- Anta ett flerdimensionellt angreppssätt på utveckling, linje med åtagandet i Agenda 2030.
- Säkerställ finansiell och utvecklingsadditionalitet för investeringarna, att risker för människor och miljö undviks, att de främjar jämställdhet och fackliga rättigheter, att utsatta gruppers rättigheter inte åsidosätts samt att den offentliga sektorn inte undergrävs utan tvärtom stärks.

Vi hoppas att Sverige kommer att lyfta våra rekommendationer den 28 november, och att mötet blir lyckat. Vi vill tacka för en god dialog och ser fram emot återkoppling,

Med vänliga hälsningar,

Kristina Henschen
Ordförande
CONCORD Sverige